

7. ProForm – PROfesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă, platformă cofinanțată din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020. Adaptarea curriculară pentru integrarea copiilor cu cerințe educative CES. <https://proform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-resurse-educationale-pentru-sustinerea-educatiei-incluzive-de-calitate/adaptarea-curriculara-pentru-integrarea-copiilor-cu-cerinte-educative-ces>

EDUCATION FOR CHILDREN' RIGHTS IN CURRICULAR AND EXTRACURRICULAR CONTEXTS

EDUCAȚIE PENTRU DREPTURILE COPILULUI ÎN CONTEXTE CURRICULARE ȘI EXTRACURRICULARE

Giorgiana Roxana FLUERAȘU,

Inspector Școlar Educație Timpurie, Drobeta Turnu-Severin, jud. Mehedinți

CZU: 37:341.231.14-053.2

Summary: The rights of the child are human rights, with the aim of protecting the child as a human being. Thus, like human rights in general, the rights of the child, in order to be effective, must be guaranteed and protected, an important role being played by the Committee on the Rights of the Child, which oversees, through various procedures and actions, the realization of these rights in the signatory states. Convention. The Convention attaches equal importance to all the rights of the child. There is no hierarchy of these rights, these rights are indivisible and interdependent and cover all aspects of the child's life. These rights are: the right to identity (states the need to register the child at birth, the right to a nationality); the right to health (the right to food, hygiene, social security, a decent standard of living); the right to protection (stated in various situations - refugee status, work, drugs, sexual exploitation, trafficking, deprivation of liberty, social reintegration, juvenile justice - and accompanied by the need for social programs); the right to participate - refers to the protection and guarantee of freedom of expression, access to information, freedom of thought, conscience, religion, freedom of association and assembly, protection of privacy; the right to education - is stated in art. 28, 29 (purpose of education).

Rezumat: Drepturile copilului sunt drepturi ale omului, având ca scop protejarea copilului ca ființă umană. Astfel, ca și drepturile omului, în general, drepturile copilului, pentru a fi efective, trebuie garantate și protejate, un rol important revenind în acest sens Comitetului pentru drepturile copilului care supraveghează, prin diferite proceduri și acțiuni, realizarea acestor drepturi în statele semnatare ale Convenției. Convenția acordă o importanță egală tuturor drepturilor copilului. Nu există o ierarhie a acestora, aceste drepturi sunt indivizibile și interdependente și acoperă toate aspectele vieții copilului. Aceste drepturi sunt: dreptul la identitate (afirmă necesitatea înregistrării copilului la naștere, dreptul la o naționalitate); dreptul la sănătate (dreptul la hrană, igienă, securitate socială, nivel de viață decent); dreptul la protecție (enunțat în diferite ipostaze – statut de refugiat, muncă, droguri, exploatare sexuală, trafic, privare de libertate, reinsertie socială, justiție pentru minori – și însoțit de necesitatea de programe sociale); dreptul la participare – se referă la protecția și garantarea libertății de exprimare, acces la informații, libertatea de gândire, de conștiință, de religie, libertatea de asociere și reuniune, protecția vieții private; dreptul la educație – este enunțat în art. 28, 29 (scopul educației).

Key words: human, child, rights, convention, protection, freedom, choice,

Cuvinte-cheie: om, copil, drepturi, convenție, protecție, libertate, alegere,

“Children learn better when they are in a safe socio-emotional climate, when they have a pleasant relationship with their parents, educators and others around them.”

”Copiii învață mai bine atunci când sunt într-un climat socio-afectiv sigur, când relaționează plăcut cu părinții, cu educatorii și cu ceilalți din jurul lor”.

John Bennet, UNESCO,

2004

Drepturile copilului sunt drepturi ale omului, având ca scop protejarea copilului ca ființă umană. Astfel, ca și drepturile omului, în general, drepturile copilului, pentru a fi efective, trebuie garantate și protejate, un rol important revenind în acest sens Comitetului pentru drepturile copilului care supraveghează, prin diferite proceduri și acțiuni, realizarea acestor drepturi în statele semnatare ale Convenției.

România, în calitatea sa de stat parte la Convenția cu privire la drepturile copilului și la protocoalele sale facultative, dar și ca stat semnatar al tratatelor regionale în materie, și-a luat angajamentul de a asigura o mai bună protecție a drepturilor copilului. În acest sens au fost create instituții care realizează o gamă variată de activități, acțiuni, programe și campanii de informare, sensibilizare și conștientizare în domeniul promovării și garantării drepturilor copilului. Institutul Român pentru Drepturile Omului, în calitatea sa de instituție națională pentru drepturile omului, cu atribuții de cercetare, formare și informare în domeniu, acordă problematicii drepturilor copilului o atenție deosebită, stabilind, împreună cu partenerii instituționali (Ministerul Educației, Inspectoratele școlare, Casele Corpului Didactic, unități de învățământ, organizații neguvernamentale), ca o prioritate promovarea unei educații în spiritul principiilor și dispozițiilor Convenției. Educația în domeniul drepturilor omului încurajează și promovează respectul pentru valori și promovează incluziunea, nediscriminarea, participarea, responsabilitatea și egalitatea. Această formă de educație nu trebuie înțeleasă exclusiv în termenii unei obligații școlare, ea include tot ceea ce experimentăm în mediul privat, în comunitățile de apartenență, în relațiile cu prietenii și colegii. Educația pentru drepturile omului are un rol esențial în procesul de responsabilizare individuală și socială, deoarece prin intermediul ei sunt cultivate responsabilitățile și îndatoririle care ne revin ca cetățeni.

Sensibilizarea, conștientizarea și responsabilizarea, atât la nivel personal cât și colectiv, sunt esențiale pentru identificarea, aplicarea și promovarea unor modalități efective de abordare și rezolvare a problemelor și provocărilor majore cu care se confruntă societatea actuală.

În acest sens, eficiența procesului educațional este cu atât mai ridicată cu cât fiecare actor implicat și instituție angajată în realizarea lui își îndeplinește în mod competent și responsabil atribuțiile. În același timp, încurajarea comportamentelor și atitudinilor pozitive, exprimând respectul pentru ființa și demnitatea umană, trebuie promovată la nivelul întregii societăți, nu numai la nivelul mediului școlar. Se impune astfel, necesitatea unui efort colectiv în direcția asumării misiunii educative de către toate instituțiile, grupurile și actorii sociali, și implicarea acestora, inclusiv prin programe de colaborare și parteneriate, în realizarea efectivă a drepturilor omului. Copiii reprezintă resursa umană esențială într-o societate, de aceea este nevoie de răbdare, atenție și perseverență pentru ca aceștia să evolueze într-o societate bazată pe principii democratice, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui fundamentale sunt respectate.

Convenția cu privire la drepturile copilului instituie o nouă viziune asupra copilului. Acesta este definit ca o ființă în sens deplin, în globalitatea ei și luând în considerare toate aspectele vieții sale. Consacrând copilul ca subiect de drept, titular de drepturi și obligații, Convenția reprezintă o schimbare de paradigmă cât privește situația copilului și a drepturilor sale

Textul Convenției este redactat pe baza Declarației Universale a Drepturilor Omului (1948) și a Declarației privind drepturile copilului (1959) și completează ansamblul important de instrumente internaționale de garantare și protecție a drepturilor omului. El nu este însă o simplă reluare a Declarației privind drepturile copilului, document care nu putea asigura o protecție eficace a drepturilor copilului. Convenția a actualizat Declarația din 1959 cât privește fondul, incluzând noi drepturi, redactându-l în așa fel încât să impună statelor obligații juridice. 1 Importanța Convenției

este în primul rând simbolică, ea este un act de referință având menirea să sensibilizeze, să mobilizeze voința și angajamentul politic în favoarea protecției și promovării drepturilor copilului la nivel național și global.

Convenția este compusă din 54 articole și două Protocoale facultative (adoptate la 2 mai 2002). Primul Protocol interzice implicarea copiilor în conflicte armate, iar cel de-al doilea Protocol facultativ interzice vânzarea acestora, prostituția și pornografia infantilă. Un al treilea Protocol facultativ, adoptat în decembrie 2011 (și intrat în vigoare în 2014), se referă la procedura comunicărilor, și care permite copiilor sau reprezentanților acestora să depună plângeri pentru încălcarea drepturilor copilului. Convenția cu privire la drepturile copilului se axează pe 4 principii fundamentale: nediscriminarea (art. 2), interesul superior al copilului (art. 3), viața, supraviețuirea și dezvoltarea copilului (art. 6), respectarea opiniilor copilului (art. 12).⁵

Principiul nediscriminării – afirmă că statele părți trebuie să garanteze protecția completă contra discriminării de orice natură (etnică, națională, pe bază de sex etc.) și să creeze un climat de progres social, de justiție și de egalitate.

Prioritatea acordată interesului superior al copilului – conform acestui principiu, interesul superior al copilului trebuie să ghideze toate deciziile și acțiunile guvernelor, toate dispozițiile legale, toate deciziile judiciare și administrative, toate proiectele, programele și serviciile care au impact asupra copiilor, toate acțiunile și deciziile ONG-urilor.

Principiul supraviețuirii și dezvoltării – conform acestui principiu, statele trebuie să utilizeze toate resursele necesare pentru a proteja dreptul copilului la viață, dezvoltarea copiilor fiind decisivă pentru prosperitatea viitoare a societății.

Principiul respectării opiniilor copilului care permite participarea lui efectivă la deciziile care îl afectează.

Convenția acordă o importanță egală tuturor drepturilor copilului. Nu există o ierarhie a acestora, aceste drepturi sunt indivizibile și interdependente și acoperă toate aspectele vieții copilului. Aceste drepturi sunt: dreptul la identitate (afirmă necesitatea înregistrării copilului la naștere, dreptul la o naționalitate); dreptul la sănătate (dreptul la hrană, igienă, securitate socială, nivel de viață decent); dreptul la protecție (enunțat în diferite ipostaze – statut de refugiat, muncă, droguri, exploatare sexuală, trafic, privare de libertate, reinsertie socială, justiție pentru minori – și însoțit de necesitatea de programe sociale); dreptul la participare – se referă la protecția și garantarea libertății de exprimare, acces la informații, libertatea de gândire, de conștiință, de religie, libertatea de asociere și reuniune, protecția vieții private; dreptul la educație – este enunțat în art. 28, 29 (scopul educației).

Dreptul la educație este enunțat în art. 28, 29, 30 și 31. Dacă art. 28 din Convenție vizează în principal obligația statelor părți privind crearea unor sisteme educaționale care să asigure exercitarea drepturilor copilului și accesul la educație, art. 29 subliniază drepturile individuale și subiective ale copilului la o educație de calitate (scopul și obiectivele educației). Deoarece educația trebuie să vizeze dezvoltarea deplină a personalității, talentelor și abilităților fizice, mentale, emoționale, ale copilului, punerea în aplicare a drepturilor prevăzute în art. 31 (dreptul copilului la odihnă, timp liber, joc, activități recreative, viața culturală și artistică) este esențială pentru realizarea prevederilor enunțate în art. 29.7 Pentru a sublinia importanța temei educației și pentru a aduce completări utile analizei acestor drepturi, Comitetul pentru drepturile copilului a formulat o serie de comentarii generale în atenția actorilor implicați (state părți, actori neguvernamentali, experți, alte agenții internaționale). Acestea sunt: – Comentariul general nr. 1 (2001) privind scopurile educației (art. 29); – Comentariul general nr. 2 (2002) privind rolul instituțiilor naționale

independente pentru drepturile omului – care cuprinde referințe la educația pentru drepturile omului, pentru pace și cetățenie (art. 29 alin. 1(b) la (e)); – Comentariul general nr. 17 (2013) privind dreptul copilului la odihnă, timp liber, joc, activități recreative, viața culturală și arte (art. 31); – Comentariul general nr. 20 (2016) privind aplicarea drepturilor copilului în perioada adolescenței; – Referințe la dreptul la educație (diferite articole) regăsim și în Comentariul general nr. 8 (2006) privind dreptul copilului la protecție contra pedepselor corporale și alte forme violente sau degradante de pedeapsă (art. 28, paragraf 2). Furnizând explicații și orientări de referință în interpretarea dispozițiilor Convenției, aceste comentarii generale constituie materialul suport de prezentare a concepției, a viziunii asupra tematicii educației și a dreptului la educație.

Articolul 28 enunță obligația statelor de a asigura exercitarea acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, de a asigura învățământul primar obligatoriu, gratuit și de calitate pentru toți copiii, să facă eforturi de a asigura accesul în mod egal, la învățământul secundar, inclusiv profesional, și la învățământul superior (în funcție de posibilități).⁸ Cu alte cuvinte, statele își asumă obligații graduale în funcție de nivelul învățământului. Aceste obligații evoluează de la o dispoziție pozitivă și concretă prin care ele se „obligă să asigure învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți” (art. 28 lit. a)), la o încurajare cât privește învățământul secundar, atât general, cât și profesional (art. 28 lit. b)) și de o deschidere a învățământului superior în funcție de capacitățile fiecărui stat (art. 28 lit. c)). Din acest articol se desprinde ideea că învățământul primar este considerat un drept fundamental al persoanei umane, singurul care permite copilului să se bucure și să exercite alte libertăți și drepturi. Statele își vor îndeplini obligațiile prin măsuri care trebuie să fie în acord cu o valoare fundamentală proclamată de Convenție – demnitatea copilului ca ființă umană (alin. 2).

2.2. Articolul 29 Dată fiind importanța și semnificația deosebită a articolului 29 referitor la dreptul la educație, Comitetul pentru drepturile copilului a formulat și adoptat Comentariul general nr. 1 (2001) privind scopurile educației. Documentul pune în evidență două aspecte: pe de o parte importanța educației în toate dimensiunile ei, și, pe de altă parte, obiectivele concrete pe care trebuie să le vizeze pentru asigurarea realizării dreptului la educație. Art. 29 alin. 1 din Convenția cu privire la drepturile copilului are o semnificație deosebită, calitativă și extinsă. El subliniază importanța educației și a dreptului la educație, a obiectivelor acesteia care nu se limitează la procesul educativ formal. Nelimitându-se la o inventariere a obiectivelor educației, acest comentariu, analizat în contextul general al Convenției, pune în evidență o serie de dimensiuni ale educației (raportate la principiile Convenției, la caracterul interconectat al prevederilor acesteia) și interdependența dintre dreptul la educație și celelalte drepturi enunțate.

În același timp, art. 29 alin. 1 ilustrează abordarea holistică a educației: aceasta trebuie să permită dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, emotivă, a copilului și cuprinde diferitele etape ale vieții copilului. În conformitate cu această viziune, obiectivul general al educației este de a maximiza capacitățile copilului și a oportunităților de a participa deplin și responsabil la viața unei societăți democratice. În acest sens, articolul subliniază necesitatea ca educația să fie astfel concepută încât să promoveze și să consolideze valorile etice specifice consacrate în Convenție, inclusiv educația pentru pace, toleranță, respect pentru mediul natural.

De reținut, de asemenea, abordarea multidisciplinară propusă: educația trebuie să implice o varietate de actori – familia, școala, comunitatea; ea trebuie să abordeze atât problemele locale, cât și cele naționale și globale. obiectivele educației enunțate în acest articol vizează promovarea și protejarea valorilor fundamentale ale Convenției – demnitatea umană a fiecărui copil și drepturile lui egale și inalienabile. Toate obiectivele educației sunt direct legate de respectarea demnității umane a copilului și a drepturilor sale, ținând cont de nevoile speciale de dezvoltare a copilului și

capacitățile diferite în evoluția acestuia. Plecând de la această valoare de bază, obiectivele specifice ale educației sunt: dezvoltarea deplină a întregului potențial al copilului (art. 29 alin.1 lit. a)), inclusiv cultivarea respectării drepturilor omului (art. 29 alin.1 lit. b)), dezvoltarea respectului pentru propria identitate (art. 29 alin. 1, lit. c)), dezvoltarea respectului pentru ceilalți (art. 29 alin. 1 lit. d)) și pentru mediu (art. 29 alin. 1 lit. e)). În același timp, art. 29 alin. 1 – și aceasta constituie o altă semnificație importantă – subliniază necesitatea ca educația să fie centrată pe copil.

Educația la care orice copil are dreptul este concepută ca având ca scop dezvoltarea abilităților de viață ale copilului, dezvoltarea diferitelor lui capacități și promovarea unei culturi bazate pe valorile drepturilor omului. Astfel, educația nu înseamnă numai educația formală (furnizată de școală), ci ea vizează toate procesele de învățare care permit copilului (individual și colectiv) dezvoltarea personalității sale, a abilităților și talentelor lui.

În același timp, drepturile copilului la educație nu se reduc la aspectul accesului la educație (art. 28), ci și la conținutul acesteia:

1) o educație care are la bază valorile art. 29 alin. 1 este un instrument indispensabil pentru realizarea copilului în viață, pentru ca acesta să poată face față provocărilor epocii actuale (globalizarea și fenomenele ei specifice – dezvoltarea de noi tehnologii, migrație, schimbări climatice, conflicte) din perspectiva drepturilor omului;

2) educația trebuie axată pe o gamă largă de valori care depășesc limitele religiei, a națiunii sau culturii naționale. Astfel, conform acestui articol, educația are un rol central în promovarea înțelegerii, toleranței, respectării diversității, scopul ei fiind de a îmbina respectarea propriei identități și a valorilor naționale cu respectarea identității și valorilor celuilalt, prin dialog și înțelegere.

În virtutea interconectării dispozițiilor Convenției, art. 29 alin. 1 pune accent pe importanța procesului prin care se promovează educația.

Procesul educațional se referă nu numai la conținutul curriculei, dar și la metodele pedagogice, la mediul educativ (școală, familie, comunitate). Procesul de învățare trebuie să se desfășoare într-un context de non-violență, dar și de respect al limitelor stricte ale disciplinei școlare, având în centru respectarea demnității copilului. În același timp, art. 29 alin. 1 subliniază, în conformitate cu principiul „interesului superior al copilului”, importanța educației centrată pe copil.

Cu alte cuvinte, scopul principal al educației este dezvoltarea personalității, talentelor și abilităților fiecărui copil, pe baza recunoașterii faptului că fiecare copil are caracteristici, interese, nevoi și abilități unice de învățare. Astfel, metodele de predare trebuie să fie adaptate nevoilor diferite pe care le au copiii, iar educația trebuie să vizeze nu numai dobândirea abilităților de bază (citit, scris, numărat), dar și a abilităților de viață (luarea deciziilor, rezolvare de conflicte în mod non-violent, stil de viață sănătos, gândire critică). Întrucât discriminarea afectează demnitatea copilului, sistemele, practicile educative trebuie să fie nediscriminatorii, în acord cu principiul nediscriminării proclamat de Convenție. De asemenea, Comitetul evidențiază legătura dintre art. 29 alin. 1 și lupta împotriva rasismului, a xenofobiei și intoleranței. Educația trebuie să cultive încrederea, să promoveze înțelegerea și respectarea diferențelor, să contribuie la combaterea prejudecăților și mentalităților discriminatorii.

Referințe bibliografice:

1. Adrian Bulgaru -Director al Institutului Român pentru Drepturile Omului
2. Reynaert, et al, „A Review of Children’s Rights Litterature since the Adoption of the United Nations Convention on the Rights of Child”, Sage Journals, 2009, republicat 2014
3. Protocolul facultativ la Conventia cu privire la drepturile copilului referitor la implicarea copiilor în conflicte armate
4. Hodgkin R., Newell P., Manual pentru implementarea Conventiei cu privire la Drepturile Copilului, ediție revizuită, UNICEF, 2004, pp. 23-43 (principiul nediscriminării), pp. 47-57 (interesul superior al copilului), pp.113-123 (dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare) și pp. 187-213 (principiul respectării opiniilor copilului)

EDUCAȚIA ONLINE – EDUCAȚIE DE SUCCES ONLINE EDUCATION – SUCCESS EDUCATION

Daniela COVOR,

profesor pentru învățământul primar, Liceul Tehnologic nr. 1 Fundulea

CZU: 376:004

Summary: In the context generated by the *Covid-19* pandemic, online education is a new way of approaching the educational instructive process: the background elements remain the same, but the means of acquiring knowledge are different. This period has shown us that through adaptability and innovation the educational process can continue, and computer technology plays an extremely important role.

But the transition from traditional teaching to distance learning environments entails new risks for students with special educational needs, bringing additional challenges that overlap with existing ones. Inclusive education must aim at approaches and practices in which as many educational actors as possible must be involved, so that children do not become vulnerable to challenges.

În contextul generat de pandemia de *Covid-19*, educația online este o modalitate nouă de abordare a procesului instructiv educativ: elementele de fond rămân aceleași, dar mijloacele de însușire a cunoștințelor sunt altele.

Rezumat: Această perioadă ne-a demonstrat că prin adaptabilitate și inovație procesul educațional poate continua, iar tehnologia informatică ocupă un rol extrem de important.

Dar trecerea de la predarea tradițională la mediile de învățare la distanță presupune noi riscuri pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, aduce provocări suplimentare care se suprapun cu cele deja existente. Educația incluzivă trebuie să vizeze abordări și practici în care trebuie implicați cât mai mulți actori educaționali, astfel încât copiii să nu devină vulnerabili în fața provocărilor.

Key words: online education, students with ASD, open educational resources (OER), primary education.

Cuvinte-cheie: educație online, elevi cu TSA, resurse educaționale deschise (RED), învățământ primar

Profesorul secolului XXI trebuie să aibă o viziune deschisă, să fie implicat, pentru a face față noilor abordări, în vederea găsirii unor direcții benefice pentru educație. *Educația* – menționa Ken Robinson - *are nevoie de o revoluție*. Din acest punct de vedere, tehnologiile digitale trebuie integrate în mod natural în această revoluție.

Raportul Mondial UNESCO (2019) subliniază faptul că lumea educației se găsește în fața unei probleme majore: pregătirea elevilor și a cadrelor didactice pentru *societatea de mâine*, o societate care trebuie să facă față tuturor schimbărilor.[4]

Și iată că schimbarea a venit! Trecerea școlii din offline în online ne-a luat prin surprindere, am fost puși în situația de a schimba totul, din mers, a trebuit să ne reinventăm, să ne reorientăm, să regândim modul în care abordăm procesul de educație. Provocările pe care pandemia de Covid-19